

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De quarta causa ariditatu[m]. C. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

suos discipulos primùm probare aduersis rebus, timorem, & metum per scrupulos iniiciendo, & permittendo diuersas tribulationes, quibus erudiuntur tamquam doctrinâ quadam, vt discant mala fugere, bona sectari, & practicè Deo credere, fide in illum per dilectionem operando bona. In quibus dum diu, viderit constantes & firmos, suæ gratiæ cooperantes, & tales à se factos, viâ rectâ ad illos veniet, subtilis difficultatibus tentationum & ariditatum, & caelestis deuotionis hilaritatibus latificabit illos: quandoque autem adeo familiariter & intimè, vt & arcana sua caelestia ad eorum vel aliorum utilitatem eis patefaciat, ad promouendum eos, & alios per illos, in viâ iustitiæ & sanctitatis: iuxta illud Psalmi; *Secundum multitudinem dolorum meorum, in corde meo consolationes tuas latificauerunt animam meam.* Hinc S. P. N. Ignatius multas persecutionis passus, tamen eas estimabat, vt diceret, si qua à Deo creata sunt omnia, altera in parte statera collocarentur, in altera carcer, catena, probra; vix illa omnia pro istu momentum vltimè apud se habitura. Et attulit vnam ex huius estimationis suæ caulis: neque enim creatam vllam naturam posse leuitiam talem in animâ procreare, quæ equare possit gaudium illud Spiritus sancti, & purissimam alacritatem, quam eorum mentibus infundit Dominus, qui multa magnâque pro eius amore periculorum. Verum, inquit S. Bernardus, ad hanc deuotionis dilataio cordis, tamquam emeriti milites, currant viam mandatorum Dei, & qua prius cum amaritudine & coactione sui spiritus faciebant, peragant, pauci, in fallor, perueniunt in hac viâ. Neque enim si quis aliquando videtur hanc habere, continuò credat sibi necesse est, maxime si nouitius est, nec per praefatos ascendit gradus. Prus enim D. N. IESVS CHRISTUS pusillos corde talibus blanditiis solet allicere. Sed noverime, qui huiusmodi sunt gratiam hanc praestitam sibi esse, non datam: vt in die bonorum, memores sint malorum, & in die malorum, non immemores sint bonorum. Longè aliter qui exercitatos habent sensus, deuotionis huius felici fruuntur incunditate. Illi verò qui ad hanc deuotionis gratiam perueniunt, timendum est, vt is, qui tantâ delectatione omnia facit, ne dum sequitur affectionem, corpus destruat per immoderatam exercitacionem, ac deinde necesse habeat, non sine magno spirituali exercitij detrimento, circa debilitati curam corporis occupari. Ergo ne incurrat, qui currit, illuminari necesse est lumine discretionis, qua mater virtutum est, & consummatio perfectionis. Hæc nimirum docet, ne quid nimis. Et ita verum est, quod scripsit S. Catharina Senensis, in suis dialogis; se audiuisset à Deo Patre, Deum quibusdam perfectis, se numquam subtrahere per sensum deuotionis. Et sequenti capite rursus ait Dominus: Dixi quod ab his perfectissimis, numquam per sensum me subtraho, tamen aliquo modo me subtraho, quoniam anima quæ adhuc est in corpore ligata, sufficere nullo modo potest in se recipere iugiter vniõnem illam, quam in animâ facio. Et ideo quia non

Pf 93. 19.

Rib. l. 5. cap. 10.

let. 3 de Circum.

c. 78. a. u.

c. 79. in it.

sufficit, aliquando me subtraho, non per gratiam, neque per sensum, sed per vniõnem, quia nimirum occupationes huius vitæ, vt somnus & alia, attentionem animi necessarîo auerunt ab vniõne actuali cum Deo. Cui diuino responso congruit id quod S. Augustinus scriptum reliquit: *Tantum, quo suscipitur hilaritas, in quâ datorem diligis, Deus, surrepit tantò magis, quanto minus quisque, & tantò minus, quanto magis profecerit.* Et Christus Dominus dixit S. Birgittæ: *Dilige me solum, & omnia habebis, quæ vels, & abundabis.* Si verbis meis credideris, & compleueris ea, gaudium & exultatio tibi non deficient, vsque in sempiternum. Et vt alio in loco eidem dixit B. N. Maria: *Dignus erit consolatioe Dei, qui non alium consolatorem querit, nisi Deum.* Denique deuotionis gratiam dat Deus animabus magnis virtutibus ornatis. *Pure orationis affectus, inquit S. Bernardus, & bona illa orationis suauitas, pro premio sanctitatis reddi solet meritum perfectorum.* Nam vt ait S. Macarius: *Sicut in palatio Regis, formosa ac speciosa puella, quæ nullâ maculâ respersa sunt, in regiam societatem admittuntur; sic & in spirituali palatio, anime, quæ omnibus bonorum generibus sunt exornatæ, communionem habent cum Rege caelesti.* Inter virtutes autem maximè ad hoc conducit, iudicio S. Teresie, *abnegatio omnium creaturarum, animam Creatori suo magis quam quiduis aliud coniungens & vniens.* Et in talibus ait S. Climacus, *ignorationem aedie reperiri: hoc est, ab eâ quæ illos non infestati. Mens quoque diuino amore diuturno & stabili ardens, solet perpetuâ deuotione ætuate.* Ad istos, inquit B. Laurentius Iustinianus, *Verbum accedit, nec recedit, sed si interdum ad horam dissipatur, non tamen diu.* Nam rehemens amor, citò reuocat, quod leuis fugauit culpa. Non valet per multa abesse spatia, vbi stabilem in corde Verbum posuit mansionem. Reciprocus etenim amor hoc non patitur, nec discordia, neque absentia, perseverare queunt, vbi veri sunt illa superius amoris. Qui autem ardentius diligit, citius reconciliatur. Hinc est quod à corde perfecti, diu abesse non valet sponsum.

Quæ quidem omnia intelligenda sunt, vt plurimùm accideret ex diuina gratiæ beneficio, non singularis generum, vt loquimur in scholis, sed generibus singulorum.

CAPVT OCTAVVM.

De quarta causa ariditatum.

Homo, seu, vt ait Abbas Daniel, *negligentia hominis, est quarta ariditatum causa.* Quâ spectatâ meritò dicere possumus id, quod ait S. Bernardus: *Omnes nobis causamur deesse gratiam (scilicet deuotionis) sed iustis forsitan ipsa sibi queritur gratia, deesse nonnullos.* Nempe res cordis est gratia ista, quam querimus: & hoc munere ipse sese fraudat, qui internum ei distulcat habitaculum exhibere. Negligentia autem nostra deuotioni habitaculum obstruit, & quasi ad-

mit, & ariditates introducit; estque sextuplex.

Prima negligentia est remota & mediata, vitæ scilicet vitis dedita. *Quidam est*, inquit B. Laurentius Iustinianus, *quod duplex est ad orationem præparatio, scilicet remota & propinqua: præparatio remota est, orantis vitæ laudabilis. Multum enim iuuat orationis puritatem si in omni loco, actu & tempore nos ab operibus temperemus illicitis, & diuini obediunt præceptis: si semper ab otiosis sermocinationibus auditum pariter castigemus, & linguam. Quocumque enim sepius agere, loqui vel audire consueuimus, necesse est frequenter ad animum, quasi solitam propriam, recurrant ad sedem: quia sicut volucra suis palustria, columba limpida solent visere fluenta; ita cogitationes impura mentem perturbant, & vitæ laudabilis animam purgat & sanctificat, atque orantis precem facit acceptabilem. Fugienda sunt ergo etiam minima peccata studiose orationis, si vult ab ariditate liber esse. Peccata enim venialia, præsertim deliberatè commissa, vt dicit S. Augustinus, velut scabies, quo plura sunt necant, & nostram decus ita exterminant, vt ab illius sponsi, speciosi formæ præ filiis hominum, castissimis amplexibus separant, non quidem perfectè: sicut fit per peccatum mortale, inquit S. Thomas, sed imperfectè: quia per peccatum veniale, retardatur affectus hominis ne promptè in Deum feratur: vel, vt ait S. Cælius Arelatensis simili phrasi eadem venialia peccata appellans pustulas, & quasi horrendâ scabie replentia animam & horrendam facientia, vt eam ad amplexus illius celestis sponsi aut vix, aut cum grandi confusione venire permittant. Puram itaque conscientiam adferat necesse est, qui deuotè orare desiderat.*

Puritas enim, vt ait B. Laurentius Iustinianus, plurimum valet, (idque is primo loco numerat inter ea quæ disponunt animam ad orationem; eamque exorabilem reddunt) puritas, inquam, plurimum valet, vt deprecantis oratio fiat accepta, & ipsius orantis animus ad orationem idoneus efficiatur. Beati inquit Dominus mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Aaron nisi prius ter lotus fuisset, non ingrediebatur in Sancta Sanctorum. Et alio in loco tractans de impedimentis contemplationis, quæ mentem eleuare se ad Deum in oratione non permittunt, ait: *Habet sua mens vincula, quæ eleuantem deprimunt. Ligatur quippe anima carnalis prudentia vinculis: ligatur etiam finibus peccatorum. Quos delicta, tot funes. Quis sunt ab istiusmodi vinculis alieni, liberè supra se valent contemplationis pennâ euolare, & sponsi præsentiam atque locum habitationis gloriæ Verbi diligenter perquirere. Mandet itaque cor, qui Verbi cupit contemplari præsentiam. Ided c. 18. mentis munditiam appellat contemplationis oculum, tabernaculum sapientia, exuberantem gaudia mysteriorum domum. Cui enim, vt ait S. Diadochus, conscientia nostra seipsam arguendo (scilicet ob peccata deliberatè committi solita) cantur bat, non sentitur mens odorem celestium bonorum sentire: sed potius in ambiguum statim distribuitur, ita vt propter*

antegressam experientiam fidei seruienter quidem id appetat, assequi tamen in sensu cordis per caritatem, propter crebros, vt dixi, morsus & accusationes conscientie non possit. Ceterum vbi nos ipsi seruidiore oratione & attentione purgauerimus, cum maiori in Deo experientia operatum adipsuemur.

Vnde quamuis SS. Eucharistia sumitur sit efficaciam, & eius effectus sit, vt idem S. Thomas docet, actualis refectio spiritualis dulcedinis, illam tamen dicit ibidem impediri, si aliquis accedat ad hoc Sacramentum per peccata venialia mente distractus. Multo magis, si alia peccata, & vitæ dissolutio præcesserint. Quemadmodum enim sensibile hoc lumen, inquit S. Basilius, non omnibus similiter exoritur, sed habentibus oculis & vigilantibus, his item qui nullo interstite impedimento prohibentur, quin frui possint claritate Solis primùm aduentantis; sic & intuitus Solis, verum lumen, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, non omnibus suam splendorem præbet, sed his qui viuendi formulam nihil ipso indignam exigunt. Lux, inquit, orta est, non peccatori, sed iusto. Vt enim ortus est sol, sed non vesperationibus, nec aliis animalibus que noctu procedunt pabularum; sic & lux, suâ quidem natura splendens est, ac vt prædicta illuminandi, non tamen omnes claritatis participes existunt; sic & omnis qui malè agit odit lucem, & non venit ad lucem, vt eius opera non manifestentur. Immo mala opera eam arcunt, & impedimentum mentis oculis obiciunt, eam sic cernat, vel potius oculos ipsos occludunt, vel eertè instat prauis humoris interni, aut iniectionis pulueris, obfiteant. Quod sic pulchre explicat S. Bernardus: *Odibile macula, quæ beatam nobis admittit visionem, & execrabilis negligentia, quæ dissimulamus interim illius oculi mundationem. Vt enim corporeus nobis visus aut humore interiori, aut exterioris iniectione pulueris impeditur; sic & spiritualis intuitus, interdum quidem propria carnis illecebrâ, interdum curiositate seculari & ambitione turbatur, & c. In utroque tamen solum quod hebetat & confundit obiectum, peccatum est: nec aliud inter oculum & lumen, inter Deum & hominem (in oratione alloquentem Deum) separare videtur. Quinimodè etiam post emendata peccata præterita, dum ea deinceps vitantur serio, remanent quædam peccatorum præteritorum reliquæ, oculum mentis in oratione & deuotionem illius turbantes. Quæ de re loco citato sic habet S. Bernardus: *Interdum corporeus oculus, non adhuc festucâ manente, sed iam sublata vel exussata, aliquamdiu caligare videtur: quod quidem & ipsum in interiori oculo, qui in spiritu ambulat, sapius experitur. Neque enim vbi ferrum extraxeris, continuo vulnus redditum est sanitati; sed tunc primum necesse est adhibere fomenta, & operam dare curationi. Nemo ergo sentinam eiciens, mundatum sese protinus arbitretur: quinimodè nouerit se multis purificationibus egere. Nec modò lauandum aquâ, sed & purgandum & examinandum igni, vt dicat: *Transiimus per ignem & aquam & eduxisti nos in refrigerium. Inter peccata autem deuotionem impe-***

cap. 91.

dientia, & inducentia ariditatem, solet esse, dum aliquem immerito offendimus, & nobis offensum scimus. Hanc enim solam ob causam, inquit S. Diadochus, vacat tunc à contemplatione mens, quia sermo scientia, cum totus sit caritatis, non sinit agitationem mentis ad concipiendas contemplationes diffundi ac dilatarì, nisi prius eum reconciliemus, etiam qui temerè & immeritò nobis iratus est. Quòd si noluerit ille, aut rursus procul à nostris locis, vbi versamur, abest, de reliquo necessitas vrget, vt formam vultus eius in animo fingamus, & ibi ei nostrum effectum adiungamus. Sic (si non erga præsentem) in profundo cordis, legem per caritatem impleamus. Opporret enim, inquit, facies eorum, qui intempestiuè irascuntur, sedatà cogitatione in animo suo cernere eos, qui cogitationem Dei habere volunt. Quòd quidem cum actum erit, non solum in Theologia, id est, in diuinarum rerum tractatione, sine errore (distractionum) mens versabitur, sed ad caritatem Dei, cum magnà fiducia ascendet, veluti ex secundo gradu ad primum, sine impedimento festinans. Magnum enim impedimentum peccata, tum alia, tum caritati contraria, menti adferunt, ne intueatur clarè, & ne iucundè diuina percipiat in oratione. Nam quemadmodum lux, vt ait S. Bernardus, incassum circumfundit oculos cæcos, vel clausos; ita animalis homo, non percipit ea que sunt Spiritus Dei. Quippe Spiritus sanctus discipline effugiet fictum, quod est vitæ incontinens. Sed nec ei erit vnquam pars cum mundi vanitate, cum veritatis sit Spiritus. Quæ enim societas ei, quæ desorsum est sapientia, & sapientia mundi, quæ stultitia est apud Deum; aut sapientia carnis, quæ & ipsa inimica est Deo? Vt ergo sentiat deotionis gustus, ariditates excludens, vitæ puritati ante orationem studendum est. Teste enim S. Bernardo, illi soli experimentum diuina suauitatis concessum est, qui præcipuè mentis puritate, & corporis sanctitate pollet. Vnde Hugo de S. Victore ait, Deum sua dulcedinis affectum, non exhibere nisi hominibus Ioanni Euangelista similibus, hoc est, mundis corde. Quamquam etiam diabolus Dei opera imitatur, sualque immitit in hominum corda voluptates, vt eorum corda demulceat & possideat; sed hoc diu durare non potest, nec eo modo, quo Deus suâ dulcedine corda humiliter pia solatur. Vt idè verissimum sit, quod sentiebat S. Cyrtianus, teste Pontio Diacono in eius vitâ, tunc posse fieri idoneum pectus, & senium, ad plenam veri capacitatem peruenire, si concupiscentiam carnis robusto atque integro sanctimoniam rigore calcaret. Meritò ergo S. Teresa in libro foundationum scripsit, eorum mentem magis quàm vllâ aliâ re Deo vniri, qui mundam habere conscientiam student.

Inter nauos autem vitæ, impediens deotionis & consolationum diuinarum in oratione scaturigines non postremo loco etiam ponendæ sunt, singulares amicitia, ex inordinato affectu carnis orta. Nam contubernia talium, vt ait B. Laurentius Iustinianus, iocis delectantur, spatium desiderant, noua semper audire & videre ap-

fer. 1 in Cant.

f. 67. Cã.

de claustr. an. c. 10.

cap. 4.

45.

de discipl. mon. con. cap. 12.

petunt, & aliorum negotia percunctari sedulâ curiositate non cessant. Hinc autem exficcati, vel potius oblitati deuotionis lacrymas, docet S. Dorotheus. Bonum est, inquit, monacho proficere cupienti, non admodum affici ad coetaneum suum. Solet enim eiusmodi consuetudo, & longa amicorum & coetaneorum familiaritas, seruum, & feruens animi proposuit plerumque extinguere. Clarius hoc ipsum explicat B. Laurentius Iustinianus lib. cit. talium enim mens distrahitur, compunctio dissoluitur, gratia subtrahitur, proximus male edificatur, oratio confunditur, conscientia obtenebratur. Nam, vt ait S. Bernardus, solet amorem amor expungere, humanus diuinum, carnalis caelestem. Sanè si Aristoteles cen- set, nec expedire, nec posse esse amicitias perfectas, cum pluribus amicis, quemadmodum nemo potest simul multorum amore captus esse; ita perfecta cum Deo amicitia, quam deuotionis ardor conciliat, non potest cum inordinato erga alium affectu consistere, sed per eum impeditur, vt quotidiana in talibus docet experientia. Deus enim solus amari vult & coli. Illi soli seruius dixit per Moysen, & in Euangelio. Et teste S. Bernardo, Zelotypus est sponsus iste, si forte alium amatorem receperis, si alij magis placere stueris, statim discedet à te, & alius adheret adole- tulus. P. Balthazar Alaraz verò de hac eadem re dicebat, per nimium affectum erga creaturas captiuari cor, & amicitia libertatis & ingenitatis priuilegium, quo Deus illud donauit, cum hominem condidit: ferig, inhabile & ineptum ad familiaritatem cum ipso Domino Deo nostro. Trahunt enim post se cogitationes ad personam amatam surantur tempus, nec locum relinquunt, quo Deus in corde maneat, nec vt ipsum post se soli suo Creatori adherere & vniri. Et hac de causa B. M. Magdalena de Pazzis, vt scribit in eius vitâ P. Ceparius noster, inculcabat suis monialibus, ne ad vllam rem etiam non malam, haberent nimium affectum, & vt de hoc quolibet mente se examinarent, & se priuarent rebus nimium amatis.

Secunda negligentia pariens ariditates est, dum non sedatis animi perturbationibus nos inquietantibus, ad orationem accedimus. Oportet enim, inquit S. Basilus, otium ab omni tumultu exteriori agere liberrimum prorsus, & intra cordis arcana, perinde ac in intimo quopiam inuenta consultationis recessu, tranquillâ quiete perseri eum, qui cupit veluti à vestigijs persequi contemplationem veritatis. Audisne Prophetam consistentem peccatum: Turbatus à furore oculus meus. Non solum autem furor suæ iræ, sed concupiscentia & timor & inuidia oculum anime conturbant. Et in vniuersum perturbationes omnes, & immoderati motus, aciem perspicillitatemq; animi confundunt & exturbant. Et quemadmodum oculis turbidis visibilia exactè deprehendere non valemus, sic corde turbato nemini conceditur incumbere veritatis cognitioni. Quocirca S. Ioannes Climac. monet. Cum vultus Domini asare proficisceris, sit tibi tunica anima sicut deperitæ oculis, id est, obliuionis iniuria-

cap. 11.

cap. 11.

46.

13. c. 6.

47.

III. Deut. 6.

Et 13.

Matt. 4.

10.

Scala claustr.

fit. 5. j.

48.

VI. c. 11.

5. 1.

cap. 44.

49.

in Pl. 11.

50.

l. j. me.

cap. 22.

l. i. de i.

c. 2. n.

7111,

rum, omnino confuta. Alioqui nihil ex oratione ipsa lucraberis. Et infra: Si omnem mansuetudinem & iracundiam indueris, nihil tu laborabis, ut eruas de captivitate mentem tuam. Aliâ similitudine pulchrè hoc ipsum explicat Sanctus Diadochus: Mare cum tranquillum est, usque ad fundum piscatoribus perspicuum, ita ut tunc nihil ibi piscium eos lateat: cum verò ventis agitur, tegit tempestate turbida, qua in placidâ tranquillitate largiter facit perspicui. Ex quo fit, ut ars eorum, qui piscatorios dolos machinantur otiosa sit: quod quidem menti, qua in contemplatione versatur, evenire solet: tunc maxime, cum fundum eius irâ iniustâ turbatum est. Sed non sola ita hoc efficit, verum alia quoque, quæ tamen ope divinæ gratiæ consequuntur. Cum anima irâ commouetur, inquit idem S. Diadochus, aut offensa est ei caligo ex crapula, aut gravi angore afficitur, non potest mens, tametsi ipsa animam vim ei quodammodo adhibeat, memoriam Domini retinere: quin potius tota mens, vehementiâ perturbationum obscurata, à suo sensu hanc ob causam prorsus alienatur. Quamobrem non potest desiderium suum sigillum imprimere (id est ita persequere voluntatem, ut efficaciter velit vitare mala, querere bona) ut mens sine obliuione speciem meditationis ferat, duret in memoria eius, propter feruorem perturbationum. Sin autem extra perturbationem posita sit, tametsi paulisper obliuio illud promptum animi (id est promptitudinem) surripiat, tamen citò mens, solertia suâ utens, seruentem illam salutarem, & maxime expectandam prædam apprehendit: habet enim tunc ipsam gratiam, unâ cum animâ meditantem & clamantem: Domine IESU: sicut mater puerulum suum docet, & cum eo meditatur paternum nomen, donec ad habitum eius nonnihil eum perducatur, & infans puer pro aliquo alio pueri sermone clarè patrem etiam dormiens appellet. Idcirco ait Apostolus Rom. 6. Similiter autem spiritus adiuvat infirmitatem nostram. Quid enim oremus, quomodo oportet, nescimus: sed ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Etenim quia ad capiendam virtutis orandi perfectionem paruuli sumus, omnino auxilio eius indigemus: ut cum eius dulcedo maior quàm dici possit omnes cogitationes commisceat, suauitate perfundat, toto cum affectu ad memoriam Dei & caritatem excitemur: quamobrem cum in ipso, ut id etiam Paulus ait Rom. 8. Deum Patrem inquam, ab ipso componimur ad vocandum sine intermissione, Abba, Pater.

Tertia negligentia parlens ariditates, est nimia effusio ad res terrenas, ex affectu inordinato ad illas plerumque profluens. Nam, ut ait, S. Gregorius Papa, Mens nullo modo ad vim intimam contemplationis rapitur, nisi studiosè prius à terrenorum desideriorum tumultu sopiatur. Quando autem ad desideria inordinata rerum mundanarum accedet effusio animi ad exteriora, tantò minus speranda est ex parte nostrâ deuotio in oratione. Quòd diuinas consolationes non habemus, inquit Thomas Kempensis, aut rariùs sentimus, nos ipsi in culpâ sumus, quia compunctionem cordis non queri-

mus, nec vanas & externas omnino abiicimus: Et alibi: Tantùm homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit. Et alio in loco: Quisquis intentionem suam simplici corde sursum ad Deum leuauerit, seg, ab omni inordinato amore, seu dispendiâ cuiuslibet rei creata euacauerit, aptissimus gratia percipiendæ, ac dignus deuotionis munere erit. Et alibi: Plures reperiuntur contemplationem desiderare, sed que ad eam requiruntur, non student exercere. Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus stat. & parum de perfectâ mortificatione habetur. Et supra num. 1. dixerat: Ideo pauci inueniuntur contemplatiui, quia pauci sciunt se à perituris & creaturis ad plenum sequestrare. Hæc sequestratio à creaturis, ad quas in deuotum cor effunditur, est illa solitudo apud Oseam: Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius. Quamdiu namq, animus permixtus est turbis, & in multitudine fluctuantium volutatur, nec vacat soli Deo, inquit B. Laurentius Iustinianus, nec segregatus est à vulgo, creaturarum vel inutilium curarum. Circa quas etiam exiguus amor & nimia cura, deuotionis impedit laporem. Modicus pilus, inquit S. Ioannes Climacus, perturbat oculum, & modica cura demolitur quietem. Quies enim est depositio sensuum, curarumq, irrationabilium abnegatio. Qui curis agitur, ei similis est, qui pedes suos fortiter vinciens, celeriter incedere nititur. Verum namque est, quod ait Abbas Daniel apud Cassianum: Nostro vitio, sepe precedente, incircumspectè nosmetipsos, & remissius exhibentes, & per ignauiam & desidiam noxiis cogitationibus passi, terram cordis nostri, spinas & tribulos facimus germinare: quibus in eâ pullulantibus, consequenter efficiamur steriles, atque ab omni reddimur spirituali fructu, & contemplatione ieiuni. Hoc confirmans Abbas Isaac dixit: Ut eo seruiore ac puritate, quâ debet, emitti possit oratio, hæc sunt omnimodis obseruanda. Primum, solitudo rerum carnalium generaliter abscondenda est: deinde nullius negotij, causæ, non solum cura, sed ne memoria quidem penitus admittenda: detractiones, vaniloquia, seu multiloquia, scurrilitates quoque similiter ampuanda: ira præ omnibus, siue tristitia perturbatio funditis erudenda, concupiscentiæ carnalis ac phylargyria noxius fomes, radicatus euellendus.

Pulchrè hoc ipsum idem explicat sequenti capite: Qualitas, inquit, anime, non ineptè subtilissima pluma, seu penna leuissima comparatur: quæ si humoris cuiuspiam extrinsecus accidentis corruptione vitata non fuerit vel infusa, mobilitate substantiæ suæ tenuissimi spiritus adiumento velut naturaliter ad sublimia caelestiaq, susollitur: sin verò humoris cuiusquam aspergine vel infusione fuerit prægaurata, non modò in nullos aërios volatus naturali mobilitate raptabitur, sed etiam ad ima terra, concepti humoris pondere depressimetur: ita mens quoque nostra, si accedentibus vitiiis, curisq, mundanis aggrauata non fuerit, noxiæ libidinis suo more corrupta, velut naturali puritatis suæ beneficio subleuata, leuissimo spiritualis meditationis afflatu sublimabitur ad superna: & humilia deferens

Coll. 10. cap. 9. l. 19. mor. cap. 17.

atque terrena, ad caelestia & invisibilia transferetur. Quam doctrinam alio etiam in loco confirmat. Et S. Gregorius Papa: *Sape, inquit, curis mundi libenter occupamur; cumq; post haec studio orationis intendimus, nequaquam se mens ad caelestia erigit: quia pondus hanc terrena sollicitudinis in profundum merfit. Et in prece facies munda non ostenditur, quia cogitationis infima luto maculatur.* Hinc Abbas Moyses apud Cassianum, differens de variis modis, & materiis divinae contemplationis, quibus Deus, vel videtur mundis obtutibus, vel tenetur, eas, inquit, nullus perpetuo retentabit, in quo adhuc aliquid carnalium vivit affectuum. Quia non poteris, ait Dominus, videre faciem meam, non enim videbit me homo, & vivet; scilicet mundo huic, affectibusq; terrenis. Huic accedens Abbas Serenus ait: *Posse nos Domino coherere, experientia propria deprehendimus, si mortificatas voluntates ac desideria huius mundi habeamus absissa.* Et S. Thomas, inter duo impedimenta contemplationis, secundum ponit, tumultus exteriores occupationum. Sed & sine istis, solae cogitationes saeculares vltro accitae, impediunt cursum orationis. Teste enim S. Macario, *Cogitationes huiusmodi distrahunt animum, ad terrena & corruptibilia, nec sinunt diligere Deum aut memoriam habere Domini.* Ideo S. Leo vult animum nostrum omni strepitu terrenarum silere curarum, vt in meditationibus sanctis, & deliciis lateatur. Quod si in hac vita difficile est continuari, potest tamen frequenter adsumi, vt sapius ac diutius spiritualibus potiis, quam carnalibus occupemur. Et cum melioribus curis, maiores impendimus moras, ad incorruptibiles diuicias, etiam temporales transeunt actiones.

Coll. 1. cap. 14.

Exo. 33.

Coll. 7. c. 6.

2. 1. q. 180. a. 2.

hom. 17.

f. 8. de iun. dec. mensis.

Cepar. in vita c. 44.

f. 1. de inf. mon.

152.

Huc referenda est effusio linguae ad garrulitatem: nam & haec impedit gustus pios orationis. Ideo B. M. Magdalena de Pazzi dicebat: *Anima religiose, qua non delectatur silentio, esse impossibile, vt gustum habeat in rebus diuinis.* Sicut autem effusio ad creaturas deuotionem orationis impedit, ita contraria dispositio animae valde mentem Deo vnit.

CAPVT NONVM.

Non declinande occupationes distractiue ob metum ariditatum.

Dices, si haec vera sunt, nec Superiores nostri, nec Procuratores, imo nec scholastici studii literarum intenti, poterunt vnquam deuote orare. Tenentur enim ante orationem suam de officiis suis bene obeundis esse solliciti, & ea obire non possunt sine cura rerum terrenarum. Idem iudicium est, de Coadiutoribus quibusdam circa temporalia occupatis. Vnde S. Basiliius ait, *earum rerum quae sunt cum materia coniuncta, sollicitudinem procuratoremq; magnopere mentem atque animum distrahere.*

Responded primò: Si officia nostra sollicitè

quidem & cum cura ac diligentia obiterimus, iuxta consilium S. Bernardi, & exempli S. P. N. Ignatii, qui teste Maffeo in eius vita, non se reuoluit tradere, sed commodare consueuerat; non minus deuote orare poterimus, quam in remotissima Eremita constituti, & ab omni distractiua occupatione seiuncti. Nam, vt S. Gregorius Papa ait, valde haec sibi necessariò congrunt, vt & oratione operatio, & operatione fulciatur oratio. Hinc enim Ieremias ait: *leuemus corda nostra cum manibus ad Deum in calos. Corda cum manibus leuat, qui orationem suam operibus reborat. Nam quisquis orat, sed operari dissimulat, cor leuat, & manus non leuat. Quisquis vero operatur & non orat, manus leuat & cor non leuat.* Pollunt ergo operibus distractiuis dediti, in eis esse valde deuoti. Ostendit hoc Cassianus ex-emplo Aegyptiorum monachorum. Ita, inquit, ab eis incessanter operatio manuum priuatum per cellulas exercetur, vt palmorum quocumq; vel ceterarum scripturarum ruditatio nunquam penitus omittatur. Immo per labores manuum se disponebant ad solatia, & collectionem contemplationis. Credo, bant, inquit idem se tanto sublimiorem spiritualium contemplationum puritatem mentis intuitu quaesturas, quanto diutius fuerint erga operis studium ac laboris intenti. Vera est enim S. Bernardi sententia, *de vita Serius animus & prudens, ad omnem se comparat laborem, nec in eo dissoluitur, sed per eum magis in se ipsum colligitur: qui semper pra oculis habens, non tam quod agit, quam quod agendo intendit, omnis consummationis attendit finem.* Hoc ipse S. Bernardus verum esse in seipso demonstrauit: etsi enim Eremita non esset, sed à summis Pontificibus in legationibus operosis occuparetur, & gubernationibus sui Ordinis in varias distraheretur partes; tamen vii scribitur in eius vita. *In virtute spiritus, simul & totus quadammodo exterius laborabat, & totus interiori Deo vacabat in altero pacem consensientiam, in altero deuotionem. Laboris tempore, & intus orabat, seu meditabatur absque intermissione exterioris laboris, & exterius laborabat absque iactura interioris suauitatis.* Et alio in loco sic commentatur eius animi collectio in occupationibus distractiuis: *Ita sese fecerat omnium seruum, ac si toti gentis orbi: ita tamen liber ex omnibus, conscientie suae curam gerens, tanquam soli deditus cura & custodis cordis sui. Quam ad rem facit solatium à Christo Domino promissum S. Gertrudi is, qui Dei causa in religiosis domiciliis munia distractiua obeunt, dum socij rebus diuinis eo tempore vacant, suae celebrationi Missarum, siue recitando diuino Officio, & rebus similibus. Cui enim S. Gertrudis in quadam capella orans, videret Christum Dominum tempore sacrificij Missae aliquos radios miri splendoris ad quasdam personas de Congregatione illa protendere, usque miro modo delectaretur, pro alijs etiam sollicita de Congregatione dixisset ad Dominum: *Cum me Domine largiflua pietas tua, nunc iam incredibilis suauitatis gratia donauerit, quid etiam das his, qui forte nunc exteriori-**

Bern. Med. c. 6. col. 2. Maff. 1. cap. 1.

l. 18. mor. cap. 1. Thren. 3. 41.

l. 3. Inb. cap. 2.

l. 2. inf. cap. 12.

l. de vita l. 1. de vita

l. 1. c. 7.

l. 3. c. 7.

l. 79. ad pop.

l. 6. C. 6. monast.